

tio. Non scimus, quis sit Deus, ad cuius agnitionem et celebrationem homines sunt conditi, nec certo statuere possumus, quomodo erga nos affectus sit, an recipiat et exaudiat indignos et cur recipiat.

V.

Vagantur igitur animi ignari patefactionum diuinarum et cum a vero Deo aberrent nec certi sint de exauditione preces fundunt, quae sunt rumores vacui verbaque inania et par sollicito fabula somnio, ut cum Hecuba apud Euripidem exclamat: „O Iupiter! Quicquid es siue hoc coelum siue mens insidens huic coelo, quanquam iam diu ignauos opitulatores inuoco.“² Aut cum ille apud Virgilium clamat: „Aspicis haec? An te genitor cum fulmina torques, nequidquam horremus caecique in nubibus ignes terrificant animos et inania murmura miscent?“³

VI.

Etsi autem non neglit ecclesia considerationem mirandorum operum Dei, quae sunt ostensa in creatione et radios sapientiae et legum diuinarum transfusos in hominum mentes non aspernatur furore Epicureo aut cyclopico, tamen et firmiora et illustriora testi-[A 3r:]monia de Deo alia habet proposita in voce diuina comprehensa, in scriptis propheticis et apostolicis et in multis operibus Dei extraordinarijs, quae voci diuinae sunt addita.

VII.

20

Ostendunt extraordinaria opera Dei, quae et miracula nominantur, Deum non esse ἐντελέχειαν infusam creaturis nec alligatam causis secundis, sed aliud esse agens, distinctum a creaturis, bonum et liberum et quod possit aliter agere, quam carent causae secundae. Sed vox doctrinae diuinitus patefactae, quae et illis ipsis miraculorum testimonij confirmatur, multo clarius ac pleniū monstrat ipsum Deum, quis sit et quomodo ab idolis et commentitijs numeris discernendus sit et qua voluntate complectatur genus humanum in primisque ecclesiam et cur preces hominum recipiat et exaudiat et quomodo ab hominibus colli et celebrari velit non solum in hac vita, sed etiam in tota aeternitate.

30

² Euripides, Troades 884–887, in: Euripides, Troades, hg. v. Werner Biehl, Leipzig 1970 (BSGRT), 49.

³ Vergil, Aeneis IV, 208–210, in: Publius Vergilius Maro, Eneide. Bd. 2: Libri III–IV, Mailand 1978, 68.